

RDEČI PRAPOR

Izhaja v Ljubljani vsak petek.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 5.44 K, za pol leta 2.27 K, za četrt leta 1.36 K; za Nemčijo za celo leto 5.96 K, za pol leta 2.98 K, za četrt leta 1.49 K; za Ameriko za celo leto 7.28 K.

Posamezna številka 10 v.

Reklamacije so poštnine proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopis se ne vračajo. Inserati. Enostopna pelit-vrstica 16 vin. za enkrat; 12 vin. za dvakrat; 8 vin. za trikrat; večkrat po dogovoru.

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

65. številka.

V Ljubljani, v petek, dne 21. junija 1907

Leto X.

Državni zbor.

Končno je novi državni zbor v življenju, nova doba avstrijske države je začela. V meščanskih časopisih je marsikaj čitati o razlikah med staro in novo zbornico; ali v zunanjih oblikah ni jedna izprememba. Parlament je v svojih temeljih izpremenjen in brez obzira na razmerje med strankami ga bode preveval nov duh. Kajti poslanci ne morejo pozabiti, da so izvoljeni na podlagi splošne in enake volilne pravice ter da jih veže vse drugačna odgovornost, nego je bila tista, ki so jo nosili prejšnji poslanci.

Vlada smatra pač novi položaj le s svojega gledišča. S starimi parlamenti niso mogli delati kabineti: od novega državnega zbora pričakuje baron Beck pridnosti in življenske volje in to pomeni v vladnih očeh vedno toliko kakor vdanost poslancev in mogočnost, da se izhaja z njimi. V tem oziru je Beck gotovo precejšen optimist.

Za poslance je stvar nekoliko drugačna. V ljudskem parlamentu so veliko bolj neodvisni od vlade, nego so bili v klerikalnem, kajti za njimi stojijo ljudske množice, dočim so se mogli prej sklicevati edino na interese posameznih klik, ki se jih je lahko odobraval ali pa tudi ne — kakor je ravno kdo hotel in kakor mu je bilo bolj koristno.

Z novim parlamentom začne torej resnično nova doba za državo. Od državnega zbora je poslednji odvisno, kakšna bode bodočnost. V drugo vrsto stopajo nazoni in načrti vlade, v prvo pa pride volja parlamenta, ki ima moč, da izvrši, kaj pričakuje ljudstvo od njega. Sovražniki ljudstva se ne bodo mogli izgovarjati več na vlado, ki bode sedaj odvisna od parlamenta tako, kakor je bil doslej parlament odvisen od nje.

Parlament ima sedaj besedo. Ljudstvo čaka na njegova dejanja.

Otvoritvena seja državnega zbora je bila v pondeljek. Formalna je vedno ta prva seja, a vendar vzbudi vselej nekoliko zanimanja, katerega pa menda še ni bilo nikoli toliko, kakor letos. Nov zbor — novo življenje! Poslanci, ki gredo v zbornico, morajo že na ulici korakati med gostimi vrstami gledalcev. Galerije so napolnjene najraznovrstnejšega občinstva. Mnogo jih je gori, ki so bili prej navajeni, sedeti doli v dvorani in odločevati o usodi ljudstva. Vsekako ob pol 11. začno prihajati prvi poslanci. V večji skupini pridejo krščanski socialci z belimi klinčki, ki jih deli Sturm med njimi. Mladočehi imajo bele in rdeče klinčke v gumbnici. Ob 11. pridejo socialni demokratje po dva in dva, vsak z rdečim klinčkom. Kmalu potem, ko je dvorana polna, pridejo ministri, vsi v frakih.

Baron Beck naznanja, da je poslanec Funke poklican za predsednika po starosti, in ga povabi, da izreče obljubo. Ko se to zgodi, zavzame predsedniško mesto in pozdravi parlament, ki je poklican, da postane pravi ljudski zbor. Potem imenuje najmlajše poslance, med njimi češkega sodruga dr. Wintra, za zapisnikarja. Nato izreko poslanci po vrsti obljubo in s tem je prva seja končana.

Slavnostna otvoritev državnega zbora je bila v sredo, kakor navadno v dvorni palači. Cesar je po stari tradiciji prečital prestolni govor. Po svoji vsebini je bil ta vladni program dokaj zanimiv. Poznalo se mu je, da je bil sestavljen pod uplivom splošne in enake volilne pravice, zlasti ker polaga veliko važnost na gospodarska vprašanja.

Prestolni govor je tudi sam naglašal novi volilni red, ki je odpravil predprave in po katerem postane vsak posameznik soodgovoren za skupnost. Napovedana je administrativna reforma v tem smislu, da se upelje okrožne oblasti, ki bodo podrejene namestništvom in deželnim predsedstvom. Glede socialnih reform se obljubuje zakone: O varstvu mladoletnih, o starostnem in invaliditetnem zavarovanju, o ureditvi nočnega dela; važnost se polaga na industrialno politiko, na pospeševanje obrti, na kmetijski kredit, živinorejo, zlasti konjerejo; obljubuje se reformo rudniškega zakona, poddržavljenje privatnih železnic. Prestolni govor naglašajo, da mora ostati novodobna šola ohranjena ter napoveduje učiteljske reforme in izpolnjenje strokovnega šolstva in vseučilišč z ureditvijo kliničnih zavodov. V davčnem oziru govori o ureditvi deželnih financ in o raznih davčnih reformah, zlasti o davku na poslopja.

Prestolni govor izraža upanje, da se v kratkem poležejo ali vsaj ublaže narodna nasprotja ter konstatira, da so odnošaji monarhije napram vsem državam prijateljski in da je opravičeno upanje na ohranitev miru.

Nemško-nacionalna zveza je izdala nekako «programatično izjavo», ki ne pove nič drugega, kakor da bode zveza nacionalna, da stoji na podlagi meščanskega gospodarskega in družabnega reda in da imajo njeni udje v gospodarskih vprašanjih prosto roko.

Poljski klub je izvolil Abrahamovizca za predsednika. Njegov pozdravni govor ni obsegal nič važnega. Poljska ljudska stranka je izvolila Stapinskega za predsednika; podpredsednika sta Bojko in Olczewski; vsi trije predstavljajo obenem parlamentarno komisijo.

Krščanski socialci kandidirajo za državnozbornskega predsednika poslanca dr. Weißkirchnerja, ki je ravnatelj dunajskih magistratnih uradnikov. S pristopom starih klerikalcev štejejo krščanski socialci pač 96 udov in bi kot najmočnejša stranka lahko zahtevali mesto predsednika. Ali da hočejo usiliti zbornico ravno Weißkirchnerja, je vendar predzno, kajti parlament poniža samega sebe, ako si izvoli predsednika, ki opravlja to službo samo za postransko. Drugače pa ne bi moglo biti, ker ima dunajski magistratni ravnatelj pač toliko dela, da bi bilo kratkomalo nemogoče, poleg svojih nalog opravljati službo zborničnega predsednika. — Mladočehi kandidirajo za predsedništvo v prvi vrsti poslanca dr. Kramara, ako naleti njegova kandidatura na težave, kar je verjetno, pa dr. Začka.

Mladočehi, združeni s Staročehi, so izvolili za predsednika svojega kluba dr. Kramara. Klub je izdelal načrt za revizijo ustave in namerava podati predlog glede upoštevanja češkega jezika pri državnozbornskih razpravah.

Rusini so ustanovili skupen klub, ki šteje 22 narodnih demokratov, 3 radikale in 5 Starorusinov. Za predsednika je izvoljen posl. Romančuk.

Tudi židovski poslanci so ustanovili svoj klub, kateremu so pristopili dr. Straucher, dr. Matler, dr. Gabel in Stand. Predsednik je Straucher.

Delavni program socialno-demokratske zveze.

V soboto je imela socialno-demokratska zveza v parlamentu sejo, ki je razpravljala o programu za prihodnje delo v državnem zboru. Predvsem je bilo izraženo, da se je treba upreti vsakemu poskusu, ki bi hotel motiti zmožnosti parlamenta za delo. Nekateri nujni predlogi bodo že v začetku potrebni. Nujno potrebna je razprava o galicijskih volitvah in vlada bode morala jasno pokazati, ali ima v Galiciji kaj moči ali ne. Ravno tako se bode moralo govoriti o preganjanju uradnikov.

Poslanec Modraček je priporočal, da se vložijo interpelacije o nevarnosti, katera lahko nastane za splošni mir vsled razpusta ruske dume.

Glede socialne politike odklanja zveza vsako demagogijo, zahtevati pa hoče, da se na vsak način izvrše tiste reforme, za katere so že vsi pogoji. Med temi je v prvi vrsti zavarovanje za starost in obnemoglost ter zavarovanje vdov in sirot. Poseben odbor izdelal načrt takega zakona.

Zveza pripravlja tudi predlog za reformo šestega poglavja obrtnega reda, ki se ozira zlasti na uredbo delavnega časa ter ženskega in otroškega dela. V najkrajšem času se vložijo predlog za vpeljavo osemurnega delavnika v vseh tistih podjetjih, v katerih se dela nepretrgoma ter v vseh rudnikih pod zemljo in nad zemljo. Zahteva se razširjenje varstvenih in zavarovalnih zakonov za delavce v državnih podjetjih.

Zveza predloži reformo zemljiškega davka v tem smislu, da bodo najmanjši posestniki razbremenjeni. Za poljedelske delavce se zahteva, da obveljajo tudi zanje delavski varstveni zakoni in da se jih reši poselskega reda.

Za važne politične naloge je treba večjih zakonodajnih akcij, kakor za reformo kazenskega zakona in za reformo ustave. Ali nujno potrebna je odstranitev § 14 in razširjenje volilne pravice za ženske, za državljane nad 21. letom in za tiste, ki prebivajo manj od leta dni v občini.

Na šolskem polju pripravi zveza radikalne predloge, a pred vsem bode zahtevala, da se odpravi šolski in učni red, ki nasprotuje državnemu šolskemu zakonu.

Izvoljeni so trije odbori, da izdelajo načrte, ki imajo biti predloženi v najbližjem času. Med te spadajo:

Reforme volilnega zakona v omenjenem smislu, odpada § 14, znižanje vojaške službe na 2 leta, podpore za družine tistih, ki so poklicani na orožne vaje ter odprava smrtnih kazni.

Glede socialne politike: načrti za varstvo rudarjev, ureditev železničarskih razmer ter okolščin trgovskih uslužbencev, starostno in invaliditetno zavarovanje, reforma bolniškega in nezgodnega zavarovanja.

Justičnega ministra se pozove, da se povabi na posvetovanje o kazenski reformi tudi zastopnike organiziranega delavstva, da se sliši njih mnenje posebno o točkah, ki se tičejo koalicijske pravice.

Za priprave drugih parlamentarnih nalog, ki zahtevajo temeljito proučevanje, se je izvolilo strokovne odbore.

Zahtevajte po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah

„Rdeči Prapor“

Rusija.

Kaj bode na Ruskem?

V trenutku, ko to pišemo, še ne vemo, kaj je z rusko dumo, ali ko pridejo te vrstice v tisk, bode njena usoda pač že definitivno odločena. Nekoliko tednov je že tega, kar frče po zraku najrazličnejše vesti, naznanjajoče zdaj s temi, zdaj z onimi besedami njeno razpustitev. In vse kaže, da se usoda že izpolnjuje.

V zgodovini človeštva ni nobenih čudežev, vse se zgodi iz vzrokov, ki so včasih jasnejši, včasih temnejši, a vedno so vzroki. Čuditi se nad sedanjim položajem na Ruskem, pomeni ne poznati razmer v deželi. Ali konstatirati je tudi treba, da je tako poznavanje zelo težavno. Pač prinaša brzobjav iz Rusije dan na dan cel kup poročil, ali iz njih si ne more nihče sestaviti obsežne in zanesljive slike razmer. Ruski telegraf pove, kar je carjevi vladi prijetno, zamolči, kar ji ni všeč, kar pové, pa še popači, kakor žele danes Plehve, jutri Witte, pojutrišnjem Stoljipin. Odkar so se spuntali mornarji na «Knjazu Potemkinu» in je ruska vlada poročala, da so se udali, dočim so bili skoraj neomejeni gospodarji na Črnem morju in so ruski admirali s svojimi ladjami bežali pred njimi, ne more nihče verjeti poročilom oficioznega urada. Privatne telegrame pa cenzurira vlada, pisma odpira — kako naj dobi človek izven dežele popolnoma jasno sliko?

Ali nekatera dejstva so bila vendar že davno gotova.

Otročji ali hinavski «prijatelji reda», ki ljubijo tisti «mir», ob katerem naložje tlačijo, izkoriščajo in goljufajo ljudstvo, so že davno začeli trobiti, da se je Rusija naveličala revolucije in da hoče živeti v slogi s «svojim» carjem in s «svojo» vlado. «Revolucija je mrtva», so kričali tisti, ki imajo sami tisoč razlogov, bati se, da vstane ljudstvo danes ali jutri tudi proti njim.

Revolucija živi — to pokazuje današnje lice Rusije, to priznava nehote tudi zločinska Stoljipinova vlada, ki se dela korajžno, dočim se ji tresejo hlače, da vidijo lahko otroci njen strah. To je prvo dejstvo, ki se pokazuje z vso javnostjo.

Drugo je, da so navneži tisti, ki so mislili, da bi vlada rada ohranila dumi življenje. Še preden je bila konstituirana, je visel nad dumo Damoklejev meč. Seveda, ako bi bila sestavljena duma iz samih kreatur, ki bi plesale, kakor žvižga Stoljipin, bi bilo vladi všeč. Vedno je bil absolutizem zadovoljen, ako ga je pokrivala konstitucionalna oblika. Toda volitve so ustvarile opozicijsko dumo. Čeprav je bila volilna pravica infamno popačena, čeprav so gubernatorji in drugi vladni organi uplivali na volilce in sleparili, kolikor so le mogli, je vendar zmagala opozicija in zlasti je prišlo toliko socialistov v dumo, da so se Miklavžku v Carskem selu jezili lasje. In dasiravno so kadetje vlili prav mnogo vode v svoje vino, vendar niso mogli tako zatajiti svojega programa, da bi bili sli kar čez drn in strn za vlado. Dumo, ki ne sluša njene komande, pa vlada ni mogla rabiti.

Kakor vsakega vladajočega človeka, smatrajo nekateri Stoljipina za ženialnega državnika. Ako bi imelo kaksno navadno društvo takega voditelja, bi mu člani čisto vulgarno rekli «tepec». Vsa njegova ženialnost sestoji v tem, da je skušal opehariti kadete in da je bil brutalen kakor vsi ruski satrapi. Pod njegovo vlado se je obešalo in streljalo kakor pod drugimi, ječe so bile prenapolnjene in transporti so odhajali v Sibirijo. S starimi sredstvi vseh tiranov je hotel utrditi svoj položaj. Tudi revolucionarje je obrekoval, kakor vsi njegovi čedni vzori.

Končno je morala pozlačena zver izprevideti, da je bila bedasta. In zdaj razpušča famozni gospod Stoljipin dumo. In gospod car, ki se nikoli ni bil nič drugega, kakoz slaba marioneta, mu daje svoj blagoslov.

Pravimo: Ta hip še ne vemo, ali je duma že razpuščena. Najbrže je.

Ali to ni najvažnejše. Ali jo razpuste dan, teden, mesec dni prej ali pozneje, je postranska reč. Važno pa je, kar se zdi postransko: V kakšnih okoliščinah, s kakšno utemeljitvijo jo vlada razpušča.

Nežni gospod Stoljipin je zahteval na tajni seji, naj se na licu mesta izroči 16 socialno demokratičnih poslancev policiji, proti vsem ostalim pa naj se dovoli sodnijsko postopanje. Utemeljeval je mili mož svojo zahtevo s

tem, da so baje socialno-demokratični poslanci člani zarote, ki hoče s pomočjo vojaštva izvesti revolucijo in ustanoviti demokratično republiko. Ko je rabeljski ministrski predsednik stavil svojo zahtevo, je bilo vse okrog dume polno žandarmerije, policije in vojaštva. V tem hipu, ko je očital poslancem revolucionarne namene, je torej «čuvaj zakona» sam že revolucionarno nastopal.

V tujino je razposlal lepi Stoljipin dolgo istorijo liste zarote. V njej mrgoli besed «zločinsko, zločinci, zločinstvo». Na dolgo in široko razklada, kje so se zarotniki shajali, kakšno organizacijo imajo, katere vojaške garnizije sprejemajo od njih naloge i. t. d. Nihče pač ne ugane, koliko je na stvari resnice, kajti resnicoljubni pravoverni Stoljipin je veliki mojster laži, kar je pokazal že takrat, ko je obsipaval svet s svojimi guljufivimi vestmi o atentatu na carja.

Večina dume je sklenila, da izvoli komisijo, kateri odkaže Stoljipinov predlog. Tukaj je stvar obtičala. Desnica je nasprotovala, v komisijo so bili izvoljeni sami kadetje in levičarji. V tem, ko je komisija zborovala, je bila duma v obsednem stanju. Okrog in okrog so štrleli bajoneti...

Tisti bajoneti izražajo Stoljipinov strah. Ravno tako ga izraža njegovo poročilo o zaroti. Kaj si mora misliti možakar, da razpošilja take telegrame po Evropi? Morda misli, da žive na zapadu sami taki «lojalisti», kakor tisti lopovi, iz katerih organizira ruska policija črne stotnije. Kdor ne živi v Stoljipinovih idejah, si mora pa misliti: Kako daleč je že napredovala ruska revolucija, ako je vojaška revolucionarna organizacija že tako izvršena, kakor pripoveduje oficiozni telegram? Kakšno upanje ima v takih razmerah še reakcija?

Velik mora biti strah tiranov, a tudi opravičen mora biti. Koliko je resnice na zaroti, tega ne moremo soditi izven Rusije. Ali duh v taki državi mora biti revolucionaren, sicer se ne bi vlada tako bala dume in ne bi videla takih strahov, kakor jih vidi.

Ali dobe ruski rablji socialistične poslance v svoje okrvavljene kremplje? Najbližje ure morajo prinesiti odgovore. A naj se to reši kakorkoli: Ravno sedanjí nastop vlade je najboljšo jamstvo, da živi ruska revolucija v nezlomljeni moči in da je njena bodočnost. Luč svobode zažari na vzhodu.

* * *

Ruska duma razpuščena.

Dan poprej, predno se je sešel novoizvoljeni avstrijski parlament, je prelomil ruski car dano besedo, je izvršila ruska vlada pod nesramno zlagano pretvezo političen zločin prve vrste ter je razgnala rusko dumo.

Že davno se je vedelo, da iščeta ruski dvor in ruska vlada le za silo verjetnega povoda, da se enkrat za vselej iznebita radikalnega parlamenta. Povoda ni bilo tako lahko najti, zakaj duma je imela žalostne izkušnje izza lanskega leta in je bila potrpežljiva do skrajnosti, da bi vladi ne vstregla ter sama provzročila konflikt, ki ga je ministrski predsednik Stoljipin tako težko pričakoval. Kakor proti prvi dumi, tako se je vlada tudi proti drugi dumi obnašala nesramno in izzivajoče; hotela je imeti škandalov čim prej, zato da bi lahko zadržnila parlamentu okoli vrata vrv, ki je bila že zdavnaj pripravljena.

Ker pa je duma delala, kakor je bila njena dolžnost nasproti ruskim narodom — v raznih komisijah je bilo dogotovljenih že veliko število zakonov — in ker nikakor ni hotel dati povoda za razpust, si ga je našla vlada sama. Nenadoma je razkrila velikansko veleizdajsko «zaroto», v kateri so bili baje udeleženi skoro vsi socialnodemokratični poslanci. Ta zarota je cela strahotna bajka, kakor jih pripovedujejo matere otrokom ob zimskih večerih. Seveda ne verjame tem bajkam živa duša in nobenega dvoma ni, da si je ruska vlada to celo komedijo na lepem izmislila. Izmislila pa si jo je zato, ker drugega povoda ni imela, da razžene dumo na vse vetrove, pogazi zakon in ubije ustavo.

S predrznim čelom je stopil ministrski predsednik Stoljipin pred dumo in ni zahteval nič več in nič manj kakor, da se naravnost izroči sodišču šestnajst socialnodemokratičnih poslancev, štirideset drugih pa da se izključi iz dume, dokler bi ne bilo kazensko postopanje dovršeno! To se pravi: Stoljipin je zahteval, da si parlament sam vrat zavije; zakaj parlament, ki bi taki zahtevi ugodil, bi bil v zaničevanje in po-

smeh ne samo volilcem, temveč vsemu svetu. Stoljipin je to dobro vedel, zato je stavil vrhu vsega še ta pogoj, da se njegovi zahtevi nemudoma ugoti — tekom štiriindvajsetih ur. Skratka, ravnal je s parlamentom, kakor robot korporal z rekrutom.

Seveda ni čisto nič dvomil, da se duma ne bo sama opljuvala; in tisto uro, ko je stavil svojo nesramno zahtevo, je imel v žepu že carjev ukaz, s katerim se duma izpušča ter volilni red iz l. 1905. razveljavlja. Zgodilo se je, kakor je nameraval: duma se ni oskrnila in 16. t. m. navsezgodaj zjutraj je izšel carjev ukaz.

Dosedanji volilni red je bil že dovolj nazadnjaski ter tako zamotan in zavozlan, da ga je bilo treba korenito studirati, predno je človek razumel vse njegove ovinke in skrivnosti. Prirojen je bil ta volilni red za široko kmetsko maso, ker je bila vlada s carskim dvorom vred prepričana, da je kmetsko ljudstvo po hlapčevsko udano carstvu ter do dna reakcionarno. Vlada in dvor sta se strahovito zmotila: ruski mužik je poslal v dumo — revolucionarje! Carjevi samovladi udanih poslancev je prišla v dumo neznatna peščica. Ogromna večina parlamenta je zahtevala temeljitih ustavnih, političnih in socialnih reform, in se zadovoljevala s puhlimi frazami in praznimi obljubami. Avangarda te večine pa je bila skrajna leviča, so bili socialisti.

Zdaj se je vladi z brutalno nasilnostjo posrečilo, iznebiti se te dume. Vrgla je obenem stari volilni red v peč ter izdelala novega, ki je bolj podoben šembiljskim bukvam kakor pa volilnemu redu. Gališki volilni red, ki je budalast dovolj, je v primeri z ruskim pravi vzgled jasnosti in razumnosti. Gladni princip tega skuštranege volilnega reda je, da se širokim, vsled svojega socialnega položaja in vsled svoje politične brezpravnosti revolucionarnim masam ljudstva kolikor mogoče vtesni volilna pravica, obenem pa, da se omogoči nazadnjaskim slojem večji vpliv na volitve ter več mandatov za dumo. Tako upa vlada, da po dveh ponesrečenih poskusih tretjikat vendarle morda dobi v Peterburg tako dumo, s katero bo lahko ravnal kakor s punčko iz cunj.

Če se ji ta nakana ne izjalovi? Ruska revolucija gre svojo pot dalje in vsi tisti slabotni plotovi, ki jih stavi vlada na njeno pot, ne bodo preprečili tega napredovanja, komaj če ga bodo zadržali. Zastonj ni tekla kri tisočerih in stotisočerih mučnikov-revolucionarjev; in kadar bo zavihral nad veliko Rusijo prapor svobode, takrat bo v zgodovini revolucije napisan ta najnovejši atentat ruske vlade kakor malopomembna epizoda v dolgoletnem veličastnem boju!

Politični odsevi.

Prva zakonska načrta, ki ju predloži vlada gosposki zbornici, se tičeta odgovornosti avtomobilov in laškega ugovora o zakonu. Kakor znano, je sprejela poslanska zbornica zakon o avtomobilih ob koncu zadnjega zasedanja, ali gosposka zbornica je odklonila nujnost in je ostala stvar vsled tega nerešena. Tudi haški ugovor o veljavnosti porok je bil že zadnjemu državnemu zboru predložen, ne da bi bil dosegel rešitev.

Dokler ni avstro-ogrsko nagodba rešena, namerava cesar baje odreči predsankcijo vsakemu načrtu, ki bi ga predložila bodisi avstrijska ali ogrska vlada. Tako poroča «Budapesti Hirlap».

V ogrskem državnem zboru so se pripelili v sredo nad vse burni prizori. Na dnevnem redi je bil zopet zakonski načrt o službeni pragmatiki železničarjev, proti kateremu vodijo Hrvatje oster boj, ker hočejo Madjari z njim vpeljati tudi na hrvatskih železnicah madjarski jezik. Zakon je sploh v vsakem oziru prava bečarska iznajdba in tudi železničarji se ga branijo z vsemi močmi, ker jim hoče vzeti vsako senco svobode. Hrvatski poslanci so se dlje časa pogajali z ogrsko vlado, da bi bili dosegli sporazum. Ali madjarska koalicija smatra tudi Hrvatsko za podrejen del madjarske države in išče potov, da bi madjarizirala Hrvatsko ravno tako, kakor nemadjarske kraje na Ogrskem. Hrvatskim poslancem ni ostalo nič drugega, kakor obstrukcija, katero so na uganjali le na ta način, da so se oglašali vsi drug za drugim za besedo in je vsaki govoril po več ur. V sredo je začel ministrski predsednik Wekerle žugati Hrvatom, da bode vlada porabila «druga sredstva», ako se ne udajo in «vitežki» predsednik Justh se je začel takoj posluževati «drugih» sredstev. Jamal je hrvatskim poslancem po vrsti besedo. Tako je prišlo deset poslancev ob besedo ob čisto ničevnih razlogih. Hrvatje so zahtevali zaupno sejo, na kateri je bilo zelo burno. Poslanca drja. Potočnjaka so izključili za trideset sej. «Slobodnjaska» ogrska vlada, katero so smatrali Hrvatje

nekadaj za lojalno, pokazuje torej sedaj tudi njim svoje kremplje in največim optimistom na Hrvatskem more biti sedaj jasno, da je ta klika nepoboljšljiva. V mislih nima nič drugega, nego šovinizem in zatiranje. Kakor javlja «Obzor», hoče Wekerlova vlada tudi ta konflikt končati brutalno in nepostavno. Košut ima baje namen, vpeljati železničarsko pragmatiko z naredbo. Hrvatski sabor hočejo razpustiti, za bana imenovati madjara barona Raucha, ki naj bi vodil nove volitve in tako upajo, da se sestavi na Hrvatskem zopet tak sabor, kakršen je bil pod Khuenom. Kako se to posreči, je seveda drugo vprašanje. Ako Hrvatje hočejo, lahko preprečijo vse te lopovske namene. Gre se le zato, ali bodo pri novih volitvah možje.

V Hagu se je sešla takozvana mirovna konferenca. Kdor je zdravih misli, ne more smatrati teh sestankov za nič drugega, kakor za komedijo. Smešno je, če vodi «mirovne» razprave predsednika ruskega carja v času, ko razpušča ta car duno in vrši nove brutalnosti nad narodom.

Domače stvari.

Enoten klub. Rajši je izgubil Šusteršič dvajset članov za svoj klub, nego da bi se bil usmilil Hribarja. Rajši je pozabil na vse jugoslovanstvo, rajši je pustil Grafenauerja v pohujšljivi družbi, tudi Ploja se je rajši iznebil — morda ne s posebno zalostjo. Tako smo dobili «slovenski klub», ki bi se bil boljše imenoval «klerikalno-agrarni klub iz Kranjske in okolice». Šestnajst članov šteje; malo jih je, zato pa so fantje od fare! Šusteršič jih ima po vrsti navezane na vrstico, kakor jagode na molku. Nam je prav, da se je tako zgodilo — naj se razmere popolnoma razčistijo! Naj nastopa klerikalna stranka v popolni svoji čistoči in nagoti, kakršna je — brez vseh jugoslovanskih in «koncilijantnih» priveskov. V tem oziru se bo klerikalni «slovenski klub» jako blagodejno razločeval od tiste motne mešanice, ki se imenuje «jugoslovanski klub». In to je dobro. Naš glavni sovražnik, ki mu velja naš boj na celi črti, je klerikalizem. Zato je treba, da nastopa povsod in v vsakem slučaju popolnoma jasno, da ga vidimo pred seboj brez vseh nepotrebnih in neokusnih okraskov. Črna suknja bodi čista tudi na Dunaju, kakor je doma; ni ji potreba belo-modro-rdeče zaplate na hrbtu. Kolikor bolj se mešajo barve in mesajo pojmi, toliko bolj kompliciran, toliko lažji je boj. Zato je prav, da je ostal črni cilj tako popolnoma črn, kakor je bil: zadeli bomo lažje! —

Pisan klub. Ne bo ga tako pisanega kluba v novem državnem zboru, kakor bo klub, v katerem je našel svoje zavetišče ljubljanski župan Hribar. Združilo se je edenindvajset ljudi najrazličnejšega mišljenja, s popolnoma nasprotnimi političnimi in gospodarskimi programi; izvolili so si predsednika, podpredsednika in dvoje zapisnikarjev in se imenujejo klub. V tem «klubu» sedi dvanajst Hrvatov, sedem Slovencev in dvoje Srbov: torej zastopniki državnega prava poleg zastopnikov narodne avtonomije. V tem «klubu» sedi meščanski «liberalac» Hribar poleg klerikalnega agrarca Grafenauerja, sedi hrvaški «starčevićanec» Prodan poleg resolucijonšaev Ivčevića in Tresića; v tem klubu sedi naposled cela dolga vrsta narodnosolznih limonadarjev: Rybař, Mandić i. t. d., ki niso ne tič ne miš v vseh tistih vprašanjih, kjer se ne gre za same gole jokave fraze. V kateri stvari bi mogel ta pisani klub enotno postopati? Kakšno je njegovo stališče, recimo v carinski politiki? Ali pojde Hribar z agrarci? Kakšno bo stališče kluba napram črnemu navalu na moderno šolo, napram reformi zakona i. t. d.? Ali se bo zavzemal Grafenauer za osvobodjenje šole od cerkvenega vpliva, ali pa bo sta Hribar in Strekelj zlezla v kuto? Niti ene točke ni pod milim nebom, ki bi vezala to pisano družbo. V vseh važnih političnih, socialnopolitičnih in školskoreformnih zadevah se bo klub razcepil, faktično ne bo obstojal; zdobil se bo v majhne, nasprotujoče si skupine. V narodnostnih vprašanjih bi se bile te skupine od slučaja do slučaja in brez dogovora združile — če se enako glasovanje že sme imenovati družitev — v to ni bilo treba karikature pisanega kluba. Številen klub ima moč in vpliv, če je njegova volja in njegova taktika v vseh zadevah enotna in jasna; pomislimo le na moč maloštevilnega socialnodemokratskega kluba v starem parlamentu! Smešno bi bilo, če bi se združili «divjaki» v parlamentaren klub; in nič manj smešno ni, če se hoče imenovati «klub» mešana družba z deseterimi programi. Njegova moč ne bo v številu in v narodnostnem pripadanju njegovih članov, temveč v enotnosti programa in taktike; ta enotnost pa je izključena in nemogoča.

Shod v Ribnici. Slov. gospodarska stranka je imela svoj prvi shod v Ribnici dne 16. t. m. Poročal je g. dr. Ravnihar iz Ljubljane. Motivi politične razmere slovenske, ki jih je navajal kot povod za ustanovitev nove stranke, so resnični, toda sklepi, ki jih je nato izvajal glede narodnega gospodarstva so nelogični. Ta stranka naj obseza vse sloje. (To je stara pesem.) Posestne sloje in neposestne naj obseza! Neposestni sloji naj bodo torej tako idealni, pa naj lojalno opuste svoje zahteve glede boljših življenjskih razmer, pa naj s petični gospodi množijo nesebično kapital. Tako razmerje je protinaravno in bi narodnemu gospodarstvu škodovalo, ne pa koristilo, ker če ni v gospo-

darski evoluciji sami boja, potem tudi ni evolucije, ni napredka. Čim bi se slovensko ljudstvo vobče postavilo na to stališče, bi si podpisalo tudi smrtno obsodbo. Socialne razmere so take. Lj.

Delegat okrajne bolniške blagajne ljubljanske opozarjamo, da se zanesljivo udeleže nedeljskega občnega zbora.

Kaj poretó demonstrantje? Tistim, ki so dne 23. maja do polnoči in do jutra proslavljali zmago ljubljanske svobodomiselnosti, je jezik otrpnil. Tistim, ki so iz vseh pokrajin slovenske domovine pošiljali navdušene telegrame, je roka odrvenela. Bela ljubljanska svobodomiselnost je šla na Dunaj in je tam nemudoma očrnela. Zdaj sedi med sedmerimi duhovniki in moli v družbi Grafenauerja in Rybařa rožni venec. Liberalna načela so ostala v Ljubljani, dr. Tavčar jih je spravil v miznico ter jih dobro zaklenil. Ali se ne bo demonstrantom razvezal jezik, ali ne bodo po ljubljanskih ulicah kričali «sramota», kakor so kričali «živio» do polnoči in (do jutra)? Ali se ne bodo zgenili ogoljufani brzojavkarji, da napolnijo «Narodne» dolge kolone s svojo ogorčenostjo, kakor so jih polnili s svojim navdušenjem? ... O, kakor je bila nepotrebna navdušenost, tako nepotrebna je zdaj ogorčenost. Zakaj Hribar se ni spremenil, tudi slovenska svobodomiselnost se ni spremenila. Od nekadaj že smo jo spoznali do jedra, to zakajeno svobodomiselnost, ki se počuti najboljšo, kadar sedi med sedmerimi duhovniki in ki se ničesar bolj ne boji, kakor resnične svobode. Od nekadaj že smo vedeli in upoštevali, da ta «svobodomiselnost» samo na poti stoji resnemu in brezobzirnemu boju za osvobodjenje slovenskega ljudstva izpod klerikalnega jarma. Hribarjevo pofarjenje bo morda pripomoglo do tega, da to spoznanje obsenči tudi tiste, ki so doslej še verjeli puhlonavdušenim frazam! —

V Trbovljah se je hotel zastrupiti s fosforovo kislino I. E., ožji prijatelj Mlakarjev. Sodrugi ga že poznajo, ker jih je kaj rad tožil pri sodnji. Ali okreva ali ne, še ni gotovo.

Strokovna akademija v Ljubljani priredi v nedeljo dne 23. junija popoldne veliko kresno veselico pri Plankarju.

Srbska socialna demokracija ima svoj peti strankini zbor v Belemgradu dne 23., 24. in 25. junija t. l.

Shodi.

Javen železničarski shod v Ljubljani dne 19. t. m. je bil mnogobrojno obiskan. Obširno poročilo sledi radi pomanjkanja prostora prihodnjic.

V Maribor. V torek, 18. junija ob 8. uri zvečer se je vršil v Goški pivovarni nad vse sijajno uspell manifestacijski shod železničarjev vseh kategorij. Ogromni prostor je bil nallačeno poln; prišlo je do 2500 železničarjev. Shod je bil bojevito razpoložen in videlo se je lahko, da navzoči položaja ne premostrivajo s stališča šale, temveč da se z vso resnostjo pripravljajo na boj, ki ga jim utegne žel. uprava usiliti prav po nepotrebnem. Na shodu je bilo opaziti mnogo novih, na železničarskih zborovanjih nenavadnih obrazov; bili stari osiveli delavci, uradniki, sprevodniki, strojevodje in drugi, ki vse je združil boj proti skupnemu sovražniku. Navdušeno aklamirani so poročali sodr. Tušek, Kopač in gg. Nikolić, Kežar in več drugih. Ker so se poročila gibala skoro v istih mejah, kakor v Ljubljani, opuščamo podrobnejše navajati jih. Tudi resolucija je bila soglasno sprejeta, kakor v Ljubljani. Železničarji do pa od Maribora naprej so pripravljeni. Aut, aut!

Strokovni pregled.

Strokovno tajništvo v Trstu se nahaja v ulici Boschetto št. 5, I. nadstropje. Tajnik je sodrug Josip Kopač.

Podružnica Trst I. splošnega strokovnega in pravovarstvenega društva ima dne 26. t. m. ob 8. uri zvečer v «Delavskem Domu» ulica Boschetto št. 5 svoj občni zbor iz istim dnevnim redom, kakor je bil v prejšnji številki «Rdečega prapora» obelodanjen za skupino II.

Poudbeni razpis. Zvezna centrala lesnih delavcev oddaja mesta treh zveznih uradnikov. Eden prosilec mora znati nemščino in poljščino v besedi in pismu ter biti v obeh jezikih za koncepte sposoben. Drugi prosilec mora znati nemščino in italijansčino v besedi in pismu ter biti v obeh jezikih za koncepte sposoben. Tretji prosilec mora biti spreten pisar in stenograf. Želi se tudi, da zna pisati na stroj. Zvezni člani imajo prednost. Poudbne naj se doposljejo najkasneje do 1. julija 1907. zvezni pisarni lesnih delavcev, Dunaj, V/1, Margaretenstrasse 112. Kasneje došle ponudbe se ne upoštevajo. — Zvezno predstojništvo.

Socialni pregled.

Mizarske stavke v Ljubljani.

Že dalje časa so mizarji tvrdke Petrin v sled gospodarjeve trdovratnosti prisiljeni stavkati; sedaj pa je tudi kranjska stavbinska družba pognala mizarske pomočnike v stavko.

Skoraj neverjetno je, kako malo socialnega duha imajo ljubljanski podjetniki: Po vseh strelah

čivkajo že vrabci, da se je razvila Ljubljana v eno najdražjih mest cele monarhije, a delavci dobivajo take plače, da bi z njimi komaj izhajali, ako bi bile cene življenjskih potrebščin take, kakršne so bile pred potresom. Potrepeljivo je bilo ljubljansko delavstvo zelo, iz tega pa izvajajo menda nekateri podjetniki, da mora vedno ostati tako. V čudni kratkovidnosti mislijo, da je za industrijo koristno, ako ima le «zadovoljne» delavce in ne gre jim v glavo, da ne more sama Ljubljana ostati tam, kjer je bila v Abrahamovih časih, ko se suče ves svet. Ohraniti si hočejo zmožnost za konkurenco, pa mislijo, da je to odvisno edino od nizkih plač; ali povsod drugod se razvija industrija ob socialnem napredku delavstva in tudi na Kranjskem bode le tedaj močna, ako bodo živeli delavci v enakih razmerah, kakor drugod. Če je za industrijo važna kvaliteta strojev, je vsaj tako važna tudi kvaliteta delavcev, ki je pa nerazdruživo spojena z njih splošni življenjskimi razmerami. Vse, kar store podjetniki za delavce, store indirektno sami zase.

Želeti bi bilo, da pridejo do tega izpoznanja prizadete mizarske tvrdke v Ljubljani in da ne razvlačijo boja, od katerega ne morejo imeti nobene koristi. Zahteve delavcev so dosti skromne in podjetja jim lahko ugođe brez škode. Koncesije, ki jim jih je storiti, so take, da se jim morajo v kratkem času izplačati. Način, s katerim se je delavcem vsililo boj, je bil vsekakor nepremišljen in najbolje je, da podjetniki čim prej popravijo napako.

Pri kranjski stavbinski družbi so vložili mizarji dne 27. maja prošnjo za povišanje plače in za skrajšanje delavnega časa. Zahtevali so pa odgovor do 1. junija. Toda odgovora ni bilo. Na to so sklicali shod delavnice ter so sklenili, poslati zaupnike k ravnatelju, ki naj bi zahtevali tisto, kar je Binderjeva tvrdka že dovolila svojim delavcem, namreč:

1. Skrajšanje delavnega časa za pol ure na teden;
2. Povišanje plače za 10 odstotkov;
3. Minimalno plačo z 2 K 80 vin;
4. Nadurno delo za 25 odstotkov dražje kakor normalno;
5. Na dan pred božičem in pred velikonočno nedeljo naj se dela do 2. ure popoldne brez opoldnevnega odmora, ter naj se plača celi dan;
6. Na stavbah naj se plača doklade v mestu 60 vin., do 5 kilometrov izven mesta po 1 K, za večje daljave po 2 K 40 vin.;
7. Prvi majnik bodi prost.

Zahteve so bile z ozirom na razmere res malenkostne in delavci so upali, da dosežejo mirnim putem uspeh. Ko je ravnatelj sprejel zaupnike, jim je dejal, da bode dovolil še več, nego je dala tvrdka Binder; pred velikimi prazniki bodo imeli delavci samo do opoldne delati, ne pa do dveh popoldne in do 8. junija bodo dobili rešitev črno na belem.

Prisel je 8. junij, ali ravnatelja ni bilo od nikoder. Pač pa je povedal delovodja, da ravnatelja ni doma in da je treba počakati do ponedeljka, da se vrne. V ponedeljek zopet ni bilo nič. Šele v torek so mizarji dobili odgovor — ali kakšen? Po stenah delavnic so nabili — delavnični red.

To ravnanje je delavce, ki so bili že vsled zavlačanja razburjeni, silno razdražilo. Opoldne so ustavili delo za eno uro, da se pogovore o položaju. Poslali so zopet deputacijo k ravnatelju s prošnjo, da naj reši njih ulogo. Deputacija je imela tudi nalogo opozoriti ravnatelja, da je stvar resna in ne prenaša šale. Ravnatelj pa je čisto kratko odgovoril.

«Kar sem dal, sem dal (namreč nič); družega ne dam. Ako Vam ni prav, se pa poskusimo, kdo bode močnejši.»

Lahko se razume, da je smatralo delavstvo tak odgovor za navadno provokacijo in ko se je deputacija vrnila, so mizarji sklenili, da se takoj razglasi stavka. In tako je od 11. t. m. opoldne štrajk. Stavbinska družba lahko takoj popravi situacijo. Delavci niso hoteli tega boja in za podjetje bode gotovo bolje, ako ga kar konča in izpolni skromne delavske zahteve. Morda bode družba tako pametna, da stori to, kar je le pravično.

Pri Petrinu traja stavka že peti teden. Šest mizarjev je že odpotovalo, 15 jih je še v stavki. Gospod Petrin se le norčuje in čaka — kdove na kaj? Ako pride kak delavec po knjižico, ga zafrkljivo pozdravi in vpraša, «ali se je že izstradal». V drugem in tretjem tednu je prenehoma pravil, da ne potrebuje več delavcev, ker začne z gostilno. Sicer pa da se pri njem tri mesece sploh ne bode delalo. Četrty teden je izpremenil taktiko ter je jel pripovedovati, da dobi iz Nemčije 40 pomočnikov, risarja in kurjača, ter da se začne tedaj v njegovi delavnici novo življenje. Iz Nemčije so imeli priti menda zato, ker je gospod Petrin velik narodnjak. Delavci so radovedno čakali na tistih 40 tovarišev, ki jih imajo izpodrinuti, ali ni jih bilo. Enkrat jih je pač prišlo 6, ampak samo ogledati delavnico. Ko so namreč izvedeli, da je stavka, so se lepo zahvalili, zahtevali so potne stroške za povratek, pa so odšli.

Ali ne bi bilo pametnejše, da bi se tudi gospod Petrin lepo pobotal z delavci? Na izstradanje naj le ne misli; ta metoda se ne obnaša več.

Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laški trg

Telefon št. 168.

v Ljubljani

Telefon št. 168.

izborna pivo v sodcih in steklenicah.

Telefon št. 187.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.

Telefon št. 187.

26-1

Listek.

Hans Kirchsteiger:

Pod spovednim pečatom.

Z avtorjevim dovoljenjem poslovenil E. Kristan.
Dalje.

Enakomerno sunenje in brenčanje je bilo slišati iz poslopja s podolgasto streho onstran reke. Tenak dim se je dvigal nad streho v čisti zrak. Prihajal je od parnega mlatiinika, ki je delal že štirinajst dni, da izmlati zlato žetev samostana.

Masten duh slada je izpolnjeval topli večerni zrak, udarci kladiv iz sodarne samostana so provzročali edino pretresanje zraka, ki je prijetno zadevalo ušesa.

Nekolikokrat je pripihal železniški vlak v postajo in je povedal župniku, da živi v dvajsetem stoletju, kajti kmet, ki je šel mimo njega s povešeno glavo, s pestjo v žepu in s skrivnostno hudobnim pogledom, ga ne bi bil mogel prepričati o tem. Prihajal je pravkar iz samostanskega gozdarskega gradu, kjer so zopet kratko in grobo zavrnilo njegovo zahtevo po odškodnini za škodo, ki so jo napravili prelatovi jeleni na njegovem polju. Priprosti kmet ni hotel izpoznati, zakaj naj bi stradal on, ker iščejo cerkveni jeleni svojo pravico ravno na njegovem polju.

Toda končno je potrli mož zopet dvignil glavo. Gledal je tja čez široka polja in njive samostana, ki mu ni privoščil niti kosčka kruha. In nad tem kosom zanj izgubljenega boja je končavalo solnce ravno zmagoviti boj z oblaki. Mala nevihta, ki je šla popoldne čez samostan svetega Benedikta, se je obrnila proti jugu in pod nežnimi solničnimi prsti so se sedaj raztrgali zadnji oblaki. Z vodenim soparom napolnjeni zrak je bil jasen in prozoren; kakor v gledališču, ko se ravno vzdigne zastor, so se pokazale hipoma gore, krasne v nasičeni barvi, da bi bil človek kar iztegnil roko po njih modrih vrhovih.

Izza šumeče reke se je dvigala s poljem in gozdovjem pokrita plan polagoma proti zelenim hribom, nad njimi se je gromadilo belo apneno skalovje s strmimi stenami, dočim so se še višje svetili ledeniki planin. Po vseh vrhovih je žarelo življenje kakor rožnato nežna lica device. Solnce, oživljajoče svet, je pritisnilo svojim ljubim goram večerni poljub na lice in v nežni rdečici nedolžne ljubezni so rdevale planine.

In zdaj je hipoma počil železni obroč, ki so ljudje brez ljubezni vanj vkovali župnikovo srce. Prsi so se mu dvigale, srce je utripalo v hrepenenju po gorah, oko mu je sijalo v blaženi ginjenosti. Nema zahvalna molitev se je dvignila iz hvaležnega srca k bogu. Iskal je boga ljubezni v samostanski cerkvi, iskal ga je v sveti palači, iskal pri poklicanih božjih služabnikih. Zaman je bil upal. A sedaj je našel, ubog, zavržen mož, zopet svojega boga ljubezni; videl ga je v čudežnem njegovem stvarstvu, videl je

svojega boga, ki je ustvaril lepi svet za vse ljudi, slišal je njegov glas iz šumenja reke in iz kosove večerne pesmi v grmovju.

Bog ga je blagoslavljal s planin, dočim so ga preklinjali njegovi služabniki. In s tem gorskim blagoslovom je prišel mir gora v njegovo srce.

Saj so bile njegove gore, ta veliki hram božji, vendar mnogo lepše, nego z zlatom preobložena samostanska cerkev, krasnejše nego mramornata jedilnica in dišeči prelatov vit. Zaman je bil tam iskal sveto podobu boga, kjer je bilo vse skupaj samo krasen okvir, mrtev, prazen lišp. Še pred eno uro je iztegoval v kopnenju roko po knjigi zveličanja. Vezava knjige je bila dragocena in lepa, ali ko je hotel čitati v njej, ni našel besedice resničnega boga ljubezni.

Bridko ga je skelelo, da je ponovila cerkev vse, da napravi tako velik in lep okvir, tako bliščečo knjižno vezavo, pa je popolnoma pozabila na sliko, na vsebino knjige.

Knjigo vere ponujajo ljudem in če le pobožno poljubijo lepo vezavo, so že dobri otroci cerkve. Ako pa duhovnik ali lajik ni do pičice natančno izpolnil vseh predpisanih ceremonij, je storil velik greh, ker je izkazal premalo časti lepi vezavi.

Take misli so rojile Hercogu po glavi, ko je v molitvi sklenil roke pred živo podobu božjo in je čitalo njegovo duševno oko v odprti sveti knjigi narave pravo ljubezen božjo.

Vablivo je klenkal samostanski zvon. Poznal je ta zvok; klical je menihe k večerji. Nehote je posegel Hercog v žep, v katerem je našel pred petimi dnevi deset kron. A sedaj je bil ta žep prazen. Z zadnjo krono je plačal gospodu prelātu košček kruha, ki ga je bil pojedel v bogatem samostanu.

A te zadnje krone ni bilo več v samostanu. Saj je bil to Judežev srebrnjak in denar takega grešnika bi lahko pregnal božji blagoslov iz samostana. Takoj po južini je odposlal gospod prelat tisto krono po poštni nakaznici z geslom: „Za spreobrnitev grešnika“, katoliškemu tiskovnemu društvu. To je bilo gotovo dobro delo, za katero ni moglo izostati božje plačilo.

Namesto zadnje krone je našel Hercog v žepu rožni venec in dočim je sedel gospod prelat pri bogato obloženi mizi in je pil mlado vino, je molil zunaj njegov sobrat s praznim želodcem in suhimi ustnicami ob rožnem vencu.

„Jezus, ki je za nas krvavo pot potil — Jezus, ki je bil bičan za nas — Jezus, ki je bil kronan s trnjevo krono za nas — Jezus, ki je nosil težki križ za nas — Jezus, ki je bil križan za nas.“

In z ubogim lačnim možem so molili reka in gozd, solnce in ledeniki, gorski velikani in solčni prašek: „Tebe boga hvalimo.“
Dalje prih.

POZOR!

POZOR!

Za K 2.50

dobi vsak krasno remontoir žepno uro, „Gloria“-srebro, sistem Roskopf patent, anker kolesje, 30 ur idoča za kar se 2 leti jamči, z

lepo pozlačeno Panzer verižico, samo za K 2.50, 3 komadi z verižicami K 7.—.

Razpošilja po povzetju tovar. zaloga švicarskih ur 24-2

S. Urbach, Krakov, št. 69.

Pravkar je izšla brošura:

SPOLNE BOLEZNI

Ljudstvu v pouk in svarilo napisal

dr. I. Demšar

špecialist za kožne bolezni.

Cena 45 vin., za 10 iztisov 4 K franko

Pošilja se samo, ako se z naročilom obenem vpošlje dotični znesek.

Sprejme se

krojaški pomočnik

in vajenec

pri krojaču Juriju Omejcu

v Gorenji vasi nad Škofjo Loko.

KAVARNA

„Unione“

preje „Tedesco“

se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

Prva domača slovenska pivovarna G. Auerjevih dedičev

v Ljubljani, Wolfove ulice št. 12

pod novim strokovnim vodstvom priporoča slavnemu občinstvu in spoštovanim gostilničarjem svoje novo varjeno, priznano izborna pivo v sodcih in steklenicah.

Ustanovljeno leta 1855.

Številka telefona 210.